

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546

นายธีรยุทธ ปักษา ผู้รวบรวม

เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตจำเลยและจำเลยนั้นถูกคุมขังหรือถูกส่งตัวเข้าคุมขังในเรือนจำให้เรือนจำถ่ายรูปจำเลยนั้นไว้ 6 ชุด ชุดหนึ่งประกอบด้วยรูปครึ่งตัวหน้าตรงและรูปด้านข้างทั้งสองข้างขนาดรูปละ 4" x 6" ติดไว้ในกระดาษแผ่นเดียวกันและระบุชื่อ-สกุล , ฐานความผิด , หมายเลขคดีแดง , ศาลที่พิพากษาและวันเดือนปีที่ถ่ายรูปและเจ้าพนักงานเรือนจำลงนามรับรองไว้ที่ด้านหน้ารูปทุกรูปและจัดทำแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือทั้งสองข้างของจำเลยไว้ 3 แผ่นรวมทั้งจัดทำบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณของจำเลยไว้ 1 ฉบับแล้วให้ส่งรูปถ่ายไปที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติและพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีแห่งละ 1 ชุดพร้อมแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือทั้งสองข้างแห่งละ 1 แผ่นส่งรูปถ่ายให้ศาลชั้นต้น 2 ชุดกรมราชทัณฑ์ 1 ชุดนอกนั้นให้เก็บไว้ที่เรือนจำเพื่อการตรวจสอบ เมื่อจำเลยต้องคำพิพากษาคดีถึงที่สุดให้ประหารชีวิตและถูกคุมขังหรือถูกส่งตัวเข้าคุมขังในเรือนจำให้เรือนจำดำเนินการถ่ายรูปจัดทำแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณของจำเลยเช่นเดียวกับวรรคก่อนแต่ให้ระบุรายละเอียดเพิ่มเกี่ยวกับวันที่คดีถึงที่สุดและชั้นศาลเพื่อการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยให้จัดเก็บรูปถ่ายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณไว้ที่เรือนจำ 1 ชุดนอกนั้นให้จัดส่งไปกรมราชทัณฑ์เพื่อจะได้ส่งต่อไปยังหน่วยงานตามวรรคหนึ่งตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลว่าเป็นจำเลยในคดีที่ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตหรือไม่ โดยให้ผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาคดีนั้นพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีและกองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งผลการตรวจสอบไปที่กรมราชทัณฑ์ผลการตรวจสอบรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือให้เก็บรักษาไว้ที่กรมราชทัณฑ์¹ จากนั้นให้เรือนจำจัดให้มีการตรวจสุขภาพจิตของจำเลยที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตทุกรายหากเป็นหญิงให้เพิ่มการตรวจการตั้งครรภ์ด้วยและให้แจ้งสิทธิการถวายเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษให้จำเลยทราบและสอบถามว่ามีความประสงค์จะใช้สิทธิถวายเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษหรือไม่ ถ้าประสงค์จะใช้สิทธิดังกล่าวให้เรือนจำช่วยเป็นธุระจัดการไปตามสมควรไม่ว่านักโทษจะถวายเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ก็ตามให้เรือนจำรายงานไปกรมราชทัณฑ์โดยด่วน²

ทั้งนี้ ในการประหารชีวิตนักโทษนั้นให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการชุดหนึ่งประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำแห่งท้องที่ที่จะทำการประหารชีวิตนักโทษเป็นประธาน มีผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทนอัยการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทนและเจ้าพนักงานเรือนจำตำแหน่งตั้งแต่ห้าขึ้นไปแห่งเรือนจำท้องที่

1 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 5

2 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 6

ที่ประหารชีวิตนักโทษ 1 คนร่วมเป็นคณะกรรมการ และในการนี้ให้มีผู้แทนกรมราชทัณฑ์และผู้กำกับการสถานีตำรวจแห่งท้องที่หรือผู้แทนร่วมเป็นสักขีพยานเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะตรวจตราระวังให้การประหารชีวิตนักโทษดำเนินการไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน³ เมื่อจะต้องทำการประหารชีวิตนักโทษรายใดให้กรมราชทัณฑ์แจ้งให้เรือนจำทราบพร้อมส่งผลการตรวจสอบรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือที่เก็บรักษาไว้ไปด้วยการประหารชีวิตจะทำในเวลาใดให้เรือนจำเป็นผู้กำหนดและให้แจ้งคณะกรรมการและสักขีพยานตามข้อ 7 และกองทะเบียนประวัติอาชญากรตามข้อ 9 ทราบแต่ทั้งนี้ให้งดทำการประหารชีวิตในวันหยุดราชการวันหยุดนักขัตฤกษ์วันพระกับวันสำคัญทางศาสนาของนักโทษผู้ที่จะถูกประหารชีวิตนั้น⁴

ก่อนทำการประหารชีวิตให้ประธานพร้อมด้วยคณะกรรมการตรวจสอบผลการตรวจรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือที่กรมราชทัณฑ์ส่งไปกับที่ทางเรือนจำได้เก็บรักษาไว้โดยถือเอาผลการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือเป็นสำคัญแต่ให้นำผลการตรวจสอบรูปถ่ายเป็นข้อมูลประกอบการประหารชีวิตนักโทษ ณ เรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดปริมณฑลให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดเจ้าหน้าที่ไปทำการพิมพ์ลายนิ้วมือของนักโทษในขณะก่อนและหลังการประหารชีวิตโดยพิมพ์ลายนิ้วมือเป็น 3 ชุดเพื่อตรวจสอบกับลายพิมพ์นิ้วมือนักโทษประหารชีวิตของกองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อหน้าคณะกรรมการเมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้วให้คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรลงนามกำกับในแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือหากทำการประหารชีวิต ณ เรือนจำในท้องที่จังหวัดอื่นให้เป็นหน้าที่ของตำรวจภูธรในจังหวัดนั้นจัดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือไปดำเนินการในทำนองเดียวกันภายหลังการประหารชีวิตให้เก็บลายพิมพ์นิ้วมือนักโทษดังกล่าวไว้ที่เรือนจำกรมราชทัณฑ์และกองทะเบียนประวัติอาชญากรแห่งละ 1 ชุด อนึ่งก่อนนำตัวไปประหารชีวิตให้ผู้บัญชาการเรือนจำที่จะทำการประหารชีวิตนักโทษนำเอกสารอันเกี่ยวข้องกับผลการขอพระราชทานอภัยโทษไปอ่านให้นักโทษผู้นั้นฟัง⁵

ให้เรือนจำสอบถามนักโทษที่จะถูกประหารชีวิตถึงการจัดการทรัพย์สินถ้าหากนักโทษแสดงเจตนาที่จะจัดการทรัพย์สินของตนก็ให้แสดงเจตนาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร กรณีนักโทษเขียนหนังสือไม่ได้ให้เจ้าพนักงานเรือนจำเป็นผู้เขียนให้แล้วอ่านให้นักโทษผู้นั้นฟังแล้วให้ลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือไว้เป็นหลักฐานโดยมีพยานอย่างน้อยสองคนลงชื่อรับรองลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือนั้นหากนักโทษมีความประสงค์จะเขียนจดหมายหรือส่งข้อความบอกกล่าวหรือจะโทรศัพท์พูดกับญาติหรือผู้ใดหรือมีความประสงค์จะทำสิ่งใดซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำพิจารณาแล้วเห็นสมควรก็ให้เรือนจำอำนวยความสะดวกให้แก่การส่งข้อความหรือการพูดคุยโทรศัพท์สามารถกระทำได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรทั้งนี้ให้เรือนจำจัดเตรียมโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารไว้เป็นการเฉพาะให้เรือนจำสอบถามนักโทษถึงอาหารมื้อสุดท้ายและหากไม่เป็น

³ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 7

⁴ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 8

⁵ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 9

การเหลือวิสัยให้เรือ่นจำจัดให้ตามสมควรและเหมาะสม⁶ ก่อนจะนำตัวไปประหารชีวิตให้นักโทษได้มีโอกาส ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือลัทธิตามความเชื่อของตนในเวลาที่เหมาะสม⁷ ให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์โดย ความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศกำหนดชนิดประเภทและปริมาณของยาหรือสารพิษที่จะ ใช้ในการประหารชีวิตและให้จัดเก็บยาหรือสารพิษที่จะใช้ไว้ที่โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรม ราชทัณฑ์⁸ ซึ่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์โดยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุขตามหนังสือที่ สธ 1003.2/4253 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2546 จึงออกประกาศกำหนดชนิด ประเภทและปริมาณของยาหรือสารพิษที่ใช้ในการ ประหารชีวิตนักโทษ ดังนี้

1. Sodium Pentothal ชนิดยา ยาควบคุมพิเศษ ประเภทยา ยาใช้ภายใน ปริมาณที่ใช้ไม่ต่ำกว่า 5 กรัม ในสารละลาย 50 cc.หรือ Propofol ชนิดยา ยาอันตราย ประเภทยา ยาใช้ภายใน ปริมาณที่ใช้ ไม่ต่ำ กว่า 200 mg.

2. Pancuronium bromide ชนิดยา ยาอันตราย ประเภทยา ยาใช้ภายใน ปริมาณที่ใช้ไม่ต่ำกว่า 50 cc. (100 มิลลิกรัม)

. Potassium chloride ชนิดยา ยาอันตราย ประเภทยา ยาใช้ภายใน ปริมาณที่ใช้ไม่ต่ำกว่า 50 cc. (7.5 กรัม)

เมื่อจะทำการประหารชีวิตนักโทษในวันใดให้เรือ่นจำจัดเจ้าพนักงานเรือ่นจำไม่น้อยกว่า 3 คนไปรับยา หรือสารพิษที่กำหนดจากโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรมราชทัณฑ์โดยต้องมีหัวหน้าเจ้าพนักงานเรือ่น จำเป็นข้าราชการไม่ต่ำกว่าระดับ๗ทั้งนี้อุปกรณ์บรรจุยาหรือสารพิษให้เรือ่นจำเป็นผู้จัดหาและให้เภสัชกรของ โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรมราชทัณฑ์บรรจุยาหรือสารพิษลงในอุปกรณ์ดังกล่าวแล้วให้ผนี้ก ุอุปกรณ์ให้แน่นหนาและลงชื่อกำกับไว้โดยชัดเจน การเปิดผนี้กอุปกรณ์บรรจุยาหรือสารพิษจะต้องทำต่อหน้า คณะกรรมการตามข้อ 7 และให้หัวหน้าเจ้าพนักงานเรือ่นจำผู้ไปรับยาหรือสารพิษและคณะกรรมการลงชื่อ รับรองความเรียบร้อยไว้เป็นหลักฐาน⁹

ให้เรือ่นจำจัดเตรียมสถานที่สำหรับการประหารชีวิตและจัดหาอุปกรณ์ที่จะใช้ในการฉีดยาหรือสารพิษ เข้าสู่ร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารไว้ให้พร้อมรวมถึงเจ้าพนักงานเรือ่นจำผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษไม่ น้อยกว่า 2 คน¹⁰ สถานที่สำหรับทำการประหารชีวิตนักโทษประกอบด้วยห้องสำหรับควบคุมนักโทษก่อนทำ

⁶ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 10

⁷ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 11

⁸ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 12

⁹ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 13

¹⁰ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 14

การประหารห้องทำการประหารห้องเตรียมตัวของเจ้าพนักงานรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประหารห้อง คณะกรรมการกับสักขีพยานและห้องประกอบพิธีทางศาสนา¹¹

เมื่อถึงเวลาประหารชีวิตนักโทษให้เรือนจำจัดเจ้าพนักงานเรือนจำรักษาความปลอดภัยและระวังเหตุ ให้อยู่ในความเรียบร้อยตามสมควรแล้วนำนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตไปยังสถานที่ซึ่งได้เตรียมไว้และ ดำเนินการดังนี้

(1) นำตัวนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตให้นอนลงบนเตียงที่จัดเตรียมไว้เพื่อการประหารชีวิตพร้อม ทั้งทำการพันธนาการป้องกันมิให้นักโทษดิ้นรนขัดขืน

(2) ให้เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการไว้ให้พร้อมและทำการแทงเข็มสำหรับฉีดยาหรือสารพิษเข้าเส้นเลือดใน ร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารรอไว้โดยต่อเข้ากับสายท่อหรืออุปกรณ์บรรจยาหรือสารพิษที่จะปล่อยเข้าสู่ ร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารพร้อมทั้งติดตั้งเครื่องตรวจวัดสัญญาณการเต้นของหัวใจเข้ากับร่างกาย นักโทษที่จะถูกประหารเห็นจอสองแสดงให้คณะกรรมการและสักขีพยานได้สังเกตเห็นโดยชัดเจน

(3) เมื่อการดำเนินการตามข้อ (2) เสร็จเรียบร้อยและได้รับสัญญาณให้ทำการประหารชีวิตให้เจ้า พนักงานเรือนจำผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษจัดการปล่อยหรือฉีดยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายของนักโทษ ประหารให้ตายเสียต่อหน้าคณะกรรมการและสักขีพยาน

(4) ให้แพทย์ประจำเรือนจำที่ทำการประหารชีวิตนักโทษหรือแพทย์ของทางราชการ 1 คนร่วมกับ คณะกรรมการตามข้อ 7 ตรวจพิสูจน์การตายของนักโทษโดยให้แพทย์และคณะกรรมการทำบันทึกยืนยันการ ตายของนักโทษที่ถูกประหารชีวิตและประกาศผลการประหารชีวิตให้สักขีพยานทราบในวันนั้น¹² อนึ่ง การ ถ่ายภาพหรือบันทึกให้ปรากฏด้วยแถบเสียงแถบภาพหรือด้วยวิธีอื่นที่จะเกิดผลในทำนองเดียวกันต่อนักโทษที่ จะถูกประหารสถานที่ประหารชีวิตและวิธีการประหารชีวิตนั้นจะกระทำมิได้เว้นแต่เป็นการดำเนินการในทาง ราชการ¹³

ให้เรือนจำจัดเก็บศพของนักโทษที่ถูกประหารชีวิตไว้ในเรือนจำเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมงเมื่อ ล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้วให้แพทย์ของทางราชการร่วมกับผู้บัญชาการเรือนจำตรวจสอบโดยทำบันทึก ยืนยันการตายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนักโทษเสียชีวิตแล้วให้เรือนจำแจ้งญาติทราบในโอกาสแรกหากมีญาติมาขอรับ

11 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 15

12 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 16

13 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 17

ให้มอบศพนั้นไปแต่ถ้าไม่มีญาติมาขอรับก็ให้จัดการเผาหรือฝังตามที่เรือนจำจะเห็นสมควรต่อไป¹⁴ ให้เรือนจำ รายงานผลการดำเนินการประหารชีวิตพร้อมบันทึกของแพทย์และคณะกรรมการยื่นยันผลการตรวจพิสูจน์การตายตามข้อ 16 (4) และผลการตรวจสอบยืนยันภายหลังการตายตามข้อ 18 ให้กระทรวงยุติธรรมทราบ โดยเร็ว¹⁵

---

14 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 18

15 ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2546 ข้อ 19